

4. Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян : Наказ Генеральної прокуратури України від 26 грудня 2005 р. № 7гн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.12262.0>.

5. Агамов Г.Д. Предупреждение преступлений и иных правонарушений средствами прокурорского надзора при исполнении наказания в виде лишения свободы / Г.Д. Аганов, Е.Н. Ковалева // Уголовное право : науч.-практ. журн. – М. : АНО «Юридические программы», 2005. – № 4. – С. 85–87.

6. Мичко М.І. Проблеми функцій і організаційного устрою прокуратури України : дис. ... д-ра. юрид. наук : 12.00.10 / М.І. Мичко. – Х. : НЮАУ ім. Ярослава Мудрого, 2002. – 376 с.

7. Кримінально-процесуальний кодекс України. – К. : Паливода А. В., 2010. – 240 с.

8. Митрофанов І.І. Прокуратура як суб'єкт запобігання : [монографія] / [І.І. Митрофанов, С.В. Степаненко]. – Кременчук : Вид. ПП Щербатих О. В., 2011. – 256 с.

9. Про організацію роботи органів прокуратури України з реалізації принципу гласності : Наказ Генерального прокурора України від 14 липня 2006 року № 11гн // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.18049.0>.

10. Про заходи щодо забезпечення особистої безпеки громадян та протидії злочинності : Указ Президента України від 19 липня 2005 року № 1119) 2005 // Урядовий кур'єр. – 2005. – № 135. – С. 3–4.

11. Карпачова Н.І. Забезпечення прав і свобод людини в пенітенціарних закладах / Н.І. Карпачова // Стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні : доп. Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. – К. : Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, 2004. – С. 278–308.

12. Як змусити стандарти працювати : [практ. посіб. по ефективному застосуванню Міжнар. тюремних правил]. – Вид. 2-ге. – Донецьк : «Донецький Меморіал», Сх. вид. дім, 2011. – 124 с.

13. Інформаційно-аналітичний бюлетень про стан прокурорського нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах та застосуванні інших примусових заходів за 12 місяців 2014 року. – К. : Ген. прокуратура України, 2014. – 40 с.

УДК 340.15:343.237

ІСТОРИЯ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ СПІВУЧАСТІ НА ТЕРЕНАХ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

THE HISTORY OF THE DEVELOPMENT OF THE INSTITUTE OF COMPLICITY IN THE VAST ESTABLISHMENT OF THE UKRAINIAN STATE

Саско О.І.,

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права і процесу
юридичного факультету*

Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

У статті розглянуто історію розвитку кримінального законодавства в частині, яка стосується співучасті у вчиненні злочину. Досліджено, що на кожному етапі розвитку суспільства відбувалося удосконалення норм, які передбачали відповідальність за спільну участь осіб у вчиненні злочину і які поступово трансформувалися у самостійний правовий інститут кримінального права.

Ключові слова: співучасть у вчиненні злочину, історичний метод, інститут співучасті, виконавець, злочин.

В статье проанализирована история развития уголовного законодательства в той её части, которая касается соучастия в совершении преступления. Исследовано, что на каждом этапе развития общества происходило совершенствование норм, которые предусматривали ответственность за соучастие лиц в совершении преступления и которые постепенно трансформировались в самостоятельный правовой институт уголовного права.

Ключевые слова: соучастие в совершении преступления, исторический метод, институт соучастия, исполнитель, преступление.

The article analyses the history of the development of the criminal law concerning complicity in the Commission of a crime. It is investigated that at each stage of society development the improvement of standards, which included responsibility for the joint participation of persons in committing a crime, and which were gradually transformed into an independent legal institution of criminal law took place.

Key words: complicity in the Commission of the crime, historical method, institution of complicity, contractor, crime.

Постановка проблеми. Розглядаючи методологічні засади досліджень кримінально-правових явищ, не буде помилкою стверджувати, що практично у кожному дослідженні застосовується історичний метод. Адже завдяки історичному методу

можна проаналізувати розвиток окремих правових інститутів у динаміці, щоб згодом мати можливість зробити висновки про те, чи відбуваються прогресивні зміни в науці та в законодавстві, які стосуються цих інститутів [1, с. 16]. Правильне застосування

історичного методу дозволяє визначити основні закономірності функціонування правових інститутів з метою забезпечення наступності певних галузей, а також як однієї з необхідних умов забезпечення стабільності правової системи в цілому.

Дослідження еволюції інституту співучасті у кримінальному праві на підставі аналізу історичного досвіду дозволить врахувати його позитивні сторони, уникнути негативних аспектів і визначити перспективні напрями використання його у сучасній кримінально-правовій доктрині.

Стан дослідження. Досить багато науковців займалися дослідженням розвитку інституту співучасті, а саме: Ф.Г. Бурчак, М.І. Ковальов, Г.Л. Крігер, І.М. Малахов, В.К. Матвійчук, А.О. Піонтковський, О.Я. Светлов, А.Н. Трайнін, М.Г. Угрехелідзе, М.О. Шнейдер. Однак слід зазначити, що не дивлячись на дослідження даної проблеми, питання дослідження історії розвитку інституту співучасті потребує окремого вивчення.

Розглядаючи інститут співучасті, необхідно приділити увагу дослідженню історичного аспекту, особливо враховуючи користь історичного досвіду, що містить велику кількість концептуальних ідей, які використовують учені в галузі кримінального права для подальшого вдосконалення чинного законодавства.

Метою статті є аналіз розвитку законодавчих положень в частині, яка стосується співучасті у вчиненні злочину.

Виклад основного матеріалу. Якщо звертатися до витоків виникнення інституту співучасті, то слід відзначити його давню передісторію. Історія співучасті у злочині веде свій початок ще з того моменту, коли взагалі виникло поняття злочину, за який особи, що його скоїли, повинні були понести покарання.

У вітчизняній юридичній науці перша згадка про співучасть зустрічається у «Руській правді». У ст. 31 передбачалася відповідальність в разі здійснення злочину декількома особами. А норми ст. 41–42 передбачали відповідальність за крадіжку, скоєну у співучасті, до того ж, кожен із злочинців ніс рівну відповідальність [2, с. 43]. Проте у «Руській правді» не зустрічається класифікація співучасників на види. У ній встановлювалася однакова відповідальність співучасників. Потім досить довгий період часу вітчизняне кримінальне законодавство не зазнавало кардинальних змін.

Російські Судебники питання співучасті не піднімали, як і взагалі вчення про елементи злочину, але в окремих губних грамотах зверталася увага на осіб, які були причетні до злочину, особливо при розбої. Так, йдеться про тих людей, до яких розбійники приїжджають, про «подвод» або «по-норовке» розбійникам, при допомозі продажу накраденого і т.д. У Соборному уложенні 1649 р. досить часто відмічається питання про учасників, хоча і не вказується якоїсь чіткої системи. Суб'єктами злочину могли бути як окремі особи, так і група осіб. Закон поділяв їх на головних і другорядних, розуміючи під останніми співучасників [2, с. 89]. В даному до-

кументі вперше знайшли своє закріплення норми не лише про просте співвиконання, але і інших співучасників, таких як підбурювач та пособник. При цьому пособництво каралось так само як безпосереднє виконання злочину.

В Уложенні 1649 року вперше з'являється поняття скопу і змови, під якими розумілися великі групи осіб, яким були притаманні такі ознаки, як попередня організованість та спільність вчинення злочинів [3, с. 154]. Про скоп і змову йдеться у главі II Уложення про державні злочини. За вчинення державних злочинів всі учасники скопу і змови карались однаково – смертною карою. Якщо скоп і змова утворювалися для вчинення інших злочинів, то співучасники («товариши») піддавалися менш суворому покаранню, ніж виконавці.

Соборне уложення 1649 року мало вагомий значення для подальшого розвитку інституту співучасті, оскільки саме у даному документі було закріплено основні поняття співучасті, які характерні і для сучасної доктрини.

Наступною законодавчою пам'яткою, яке відіграло значну роль для розвитку інституту співучасті, є Уложення «Про покарання кримінальні та виправні», що було видано в 1845 р. Згідно з його редакцією існувало дві форми співучасті – без попередньої згоди та за попередньою згодою, причому види співучасників розмежовувалися залежно від форми співучасті.

В Особливій частині даного Уложення згадувався й третій вид співучасті – шайка. Так, співучасть без попередньої змови, або скоп, припускає не обумовлене заздалегідь об'єднання декількох осіб при вчиненні злочинного діяння; співучасть за попередньою змовою має місце у випадках, коли декілька осіб вчиняють злочинне діяння за попередньою домовленістю про місце, час, спосіб його вчинення тощо. Зокрема, у ст. 11 зазначається про те, що: «У злочині, який вчинений декількома особами, береться до уваги, чи вчинено цей злочин за попередньою змовою всіх чи декількох винних, або без неї». Третій вид – шайка – припускає згоду на низку злочинних діянь, індивідуально не визначених: на крадіжки, підробку і збут фальшивих кредитних білетів, конокрадство, шахрайство тощо.

Нормами ст. 15 Уложення «Про покарання кримінальні та виправні» у злочині, скоєному особами за попередньою згодою, було виділено призвідників (тобто організаторів), спілників, підмовників або підбурювачів та пособників. В Уложенні було детально описано роль кожного з цих співучасників. До того ж, у цьому нормативному акті вже було законодавчо закріплено інститут причетності до злочину. Особами, причетними до злочину, визнавалися попустителі, переховувачі і недоносителі (ст. 16) [4, с. 79].

Слід зазначити, що Уложення про покарання кримінальні та виправні тричі видавалося у нових редакціях: у 1857, 1866 та 1885 рр. При цьому норми про форми (види) співучасті не зазнавали жодних змін.

Подальший розвиток інституту співучасті пов'язаний з Кримінальним уложенням Російської імперії від 22 березня 1903 р. Прийняття Кримінального уложення засвідчило про зміну законодавчого підходу до поділу співучасті на форми (види). В даному Уложенні співучасниками визнавалися виконавці, підбурювачі і посібники (ст. 51), а також виділялися такі форми співучасті, як «сообщество» та «шайка», і визначалися умови відповідальності їх членів (ст. 52). У Особливій частині Уложення передбачалася відповідальність за участь у публічному скопищі (ст. 121–123), «сообществе» (ст. 124–127), за участь у «шайці», створеній в певних цілях (ст. 279), а в якості кваліфікованих видів злочинів виділялося вчинення їх в складі «сообщества» (наприклад, ст. 102). Відповідальність за недонесення про скоєння тяжкого злочину і приховування передбачалася у главі 7 Уложення [2, с. 78]. Прослідковується той факт, що норми Кримінального уложення послужили основою для подальшого розвитку інституту співучасті.

Докорінні соціальні зміни, які відбулися в 1917 р., призвели не тільки до зміни державного ладу, а й до скасування всіх діючих правових інститутів. У цей час почала формуватися наука радянського кримінального права; серйозна увага в ній приділялася проблемі співучасті у злочині. Робилися спроби виявити ті склади злочинів, які могли бути вчинені у співучасті, однак практично відсутні ідеї про форми співучасті, а тому вони не здобули законодавчого закріплення. Проте багато теоретичних розробок все ж знайшли своє відображення в нормативно-правових актах. У ряді законодавчих актів мова йшла про злочинні співтовариства, створювані декласованими елементами для скоєння вбивств, розбою, грабежів тощо. Ця форма об'єднання мала назву – «зграя» або «банда». У таких випадках мова йшла про особливу співучасть, тобто ту, яка характеризується наявністю згуртованих, стійких груп зі своєрідними організаційними формами і методами злочинної діяльності [5, с. 738].

Перша спроба визначення поняття співучасті у радянському праві була зроблена у «Керівних началах з кримінального права РРФСР» 1919 року. У ст. 21 цього акту вказувалося, що «за діяння, вчинені спільно групою осіб (зграєю, бандою, натовпом), караються як виконавці, так і підбурювачі і посібники» [6, с. 59–60]. Недосконалість цього визначення, його обмеженість і в той же час суперечливість викликали безліч дискусій вчених-юристів і відзначалися в літературі.

Як відомо, з встановленням радянської влади на теренах України почалося й формування відповідного радянського законодавства. 23 серпня 1922 р. прийнятий перший Кримінальний кодекс УРСР, який, по суті, копіював відповідний загальносоюзний Кримінальний кодекс РСФСР (1922 р.). Незважаючи на надзвичайно велику централізацію законодавства, в питанні віднесення тих чи інших категорій осіб до співучасників кримінальні закони союзних республік проявили достатню самостій-

ність. Це передусім стосувалося визначення кола співучасників. Кримінальний кодекс РСФСР вказував (ст. 17), що до них належать лише підмовники і пособники. Кримінальний кодекс УРСР пішов далі і обгрунтовано включив до їх кола також і виконавців злочину. Не було єдності й у включенні до кола співучасників осіб, які вчинили заздалегідь необхідне приховування злочинів [5, с. 736].

В Особливій частині Кримінального кодексу УРСР передбачалися групові злочини як елементи кваліфікованих складів і окремо встановлювалася відповідальність за такі форми співучасті, як приховування і недонесення.

Накопичений практичний досвід застосування кримінально-правових норм про співучасть і його теоретичне узагальнення, подальший розвиток радянського кримінального законодавства в цілому створили необхідну базу і для вдосконалення цього інституту кримінального права.

В Основах кримінального законодавства СРСР і союзних республік, прийнятих у 1958 р., і в розроблених на їх базі нових республіканських кримінальних кодексах вже було дано розгорнуте визначення співучасті. На жаль, це визначення не володіло необхідною чіткістю для його однозначного тлумачення. Тільки цим, ймовірно, можна пояснити те, що посиленням на законодавчому визначенні співучасті у літературі обгрунтовувалися діаметрально протилежні погляди на питання про можливість або неможливість співучасті у необережних злочинах. Одні фахівці вважали співучастью вчинення одного чи декількох злочинів спільними зусиллями двох чи більш осіб [7, с. 150]. Більшість радянських фахівців визнавала співучасть тільки у навмисних злочинах. Спільність діянь співучасників при цьому не заперечувалася, але і не виділялася як загальна ознака співучасті. З ранніх визначень найбільш розгорнутою характеристикою суб'єктивної сторони співучасті відрізнялися визначення О. Піонтковського. Він рекомендував вважати співучастью «навмисну участь двох чи декількох осіб у скоєнні навмисного злочину» [8, с. 183].

У 1958 р. в радянському кримінальному законодавстві з'явилося нове визначення співучасті. У ч. 1 ст. 17 Основ кримінального законодавства воно визначається як «навмисна спільна участь двох чи більше осіб у здійсненні злочину» [4, с. 119]. Визначення співучасті стало робочим формулюванням для судової практики і широко використовувалося при кваліфікації спірних випадків обвинувачення в спільній злочинній діяльності. В Основах кримінального законодавства РРФСР і союзних республік, прийнятих у 1958 р., і в розроблених на їх базі нових республіканських кримінальних кодексах вже було дано розгорнуте визначення співучасті. На жаль, це визначення необхідної чіткості для його однозначного тлумачення не мало. Цим можна пояснити обгрунтування діаметрально протилежних поглядів у науковій літературі на питання про можливість або неможливість співучасті у необережних

злочинах, які здійснювалися шляхом посилання на законодавче визначення.

Так, М. Шаргородський, посилаючись на визначення співучасті, стверджував, що «чинне законодавство зараз абсолютно правильно вирішує питання про можливість співучасті в необережному злочині» [7, с. 79], проте він першим виступав за розмежування змісту відповідних статей Особливої частини зі ст. 17 Кримінального кодексу РРФСР. На його думку, випадки співвиконавства і групової злочинної діяльності не мають стосунку до співучасті. Статті Загальної і Особливої частин КК, де зазначається про злочинні діяння групи осіб, означають не співучасть, а просто «здійснення за певних умов злочину декількома особами». Про юридичну природу подібного розмежування автор не говорить [7, с. 84–97].

Водночас, на думку П. Гришаєва та Г. Крігера [9; 35], точка зору про можливість співучасті в необережних злочинах «суперечить законодавчому поняттю співучасті, даному в ст. 17 Основ кримінального законодавства РРФСР і союзних республік 1958 року». Пізніше Ф. Бурчак висловився за поширення норм ст. 17 Кримінального кодексу тільки на випадки співучасті з виконанням різних ролей [10, с. 35].

Більшість науковців, а саме А. Піонтковський, Ф. Бурчак, М. Ковальов, вважали за необхідне включити у визначення співучасті вказівку на навмисний характер вчиненого злочину [8, с. 452; 10, с. 58; 11, с. 130]. Таке доповнення конкретизувало б законодавче визначення і полегшило б в судовій практиці відмежування співучасті від подібних необережних діянь, об'єктивно пов'язаних одне з одним, але суб'єктивно не погоджених. З цього випливало, що вчинені з необережною формою провини злочини, у яких учасники вчиняли об'єктивно пов'язані дії, що призводили до спільного злочинного результату, при кваліфікації слідчими та судовими органами прирівнювалися за ступенем суспільної небезпечності до дій, які були не лише об'єктивно пов'язані, але й суб'єктивно погоджені. Таке тлумачення призводило до порушення принципів справедливості та індивідуалізації кримінальної відповідальності.

У ст. 17 Основ, яка повністю відтворена у ст. 17 Кримінального кодексу РРФСР 1960 р., а потім і у ст. 19 Кримінального кодексу УРСР 1960 р., закріплено, що співучасть визнається умисна спільна участь двох або більше осіб у здійсненні злочину.

Співучасниками злочину, поряд з виконавцями, визнаються організатори, підмовники і пособники. Виконавцем визнається особа, яка безпосередньо вчинила злочин. Організатором визнається особа, яка організувала здійснення злочину або керувала його здійсненням. Підмовником визнається особа, яка схилила до здійснення злочину. Пособником визнається особа, яка сприяла здійсненню злочину порадами, вказівками, наданням засобів або усуненням перешкод, а також особа, яка заздалегідь обіцяла сховати злочинця, збраряддя і засоби вчинення злочину, сліди злочину або предмети, здобуті злочинним шляхом. Ступінь і характер участі кожного з співучасників у здійсненні злочину повинні бути враховані, призначено покарання [4, с. 78].

Рівень узагальнень, які здійснені законодавцем, були суттєво ґрунтовнішими, ніж раніше. Було закріплено поняття співучасті та його ознаки, визначені види співучасників та дана характеристика діянь, що утворюють кожен із цих видів. Одночасно закон робив акцент на суспільній небезпечності діяння, хоча і наголошував на необхідності врахування при призначенні покарання ступеня і характеру участі в злочині кожного із співучасників.

Інститут співучасті у злочині набув подальшого розвитку з прийняттям Кримінального кодексу України 2001 року. Так, у Кримінальному кодексі України Розділ VI Загальної частини присвячений питанням співучасті у злочині. У даному розділі більш уточнено дається поняття спільної злочинної діяльності, конкретизовано дії співучасників, сформульовано правила кваліфікації дій співучасників, закріплюються поняття вчинення злочину групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією, також визначаються умови, при яких співучасника звільняються від кримінальної відповідальності.

Висновки. Підводячи підсумок, доцільно наголосити, що сучасний стан інституту співучасті у злочині в кримінальному праві України є результатом його тривалої еволюції. Здійснений короткий історичний огляд кримінального законодавства свідчить про те, що з давніх часів законодавець зважав на злочинні діяння, вчинені у співучасті. На кожному етапі розвитку суспільства відбувалося удосконалення норм про відповідальність за спільну участь осіб у вчиненні злочину, які поступово трансформувалися у самостійний правовий інститут кримінального права.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Хилюк С.В. Развитие науки криминального права после восстановления її державної незалежності (питання особливої частини) : автореф. дис. на здобуття вч. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.08 / С.В. Хилюк ; ЛНУ імені І. Франка. – Львів, 2008. – 16 с.
2. Шевченко О. Історія держави і права зарубіжних країн : хрестоматія / О. Шевченко. – К. : Вентурі, 2001. – 432 с.
3. Законодательные памятники Русского централизованного государства X–XVII веков. Соборное Уложение 1649 года. Текст. Комментарии. – Л. : Наука, 1987. – 260 с.
4. Флетчер Дж. Основные концепции современного уголовного права / Дж. Флетчер, А.В. Наумов. – М. : Юристъ, 1998. – 512 с.
5. Таганцев С. Русское уголовное право: лекции. В 2 т. / С. Таганцев. – СПб., 1902. – Т. 1. – 843 с.
6. Сборник материалов по истории социалистического уголовного законодательства (1917–1937 гг.). – М. : Юрид. издательство НКЮ СССР, 1938. – С. 59–60.

7. Шаргородский М. Вопросы общей части уголовного права / М. Шаргородский. – Л. : Ленинградский университет, 1955. – 256 с.
8. Пионтковский А. Учение о преступлении по советскому уголовному праву / А. Пионтковский. – М. : Государственное издательство юридической литературы, 1961. – 666 с.
9. Гришаев П. Соучастие по советскому уголовному праву / П. Гришаев, Г. Кригер. – М. : Гос. издат. юрид. лит, 1959. – 256 с.
10. Бурчак Ф. Соучастие, социальные, криминологические и правовые проблемы / Ф. Бурчак. – К. : Вицшк., 1986. – 147 с.
11. Ковалев М. Соучастие в преступлении : в 2-х ч. Ч. 2. Виды соучастников и формы участия в преступной деятельности / М. Ковалев. – Свердловск : Книга, 1962. – 275 с.

УДК 343.163

ПОНЯТТЯ ТА СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ З ПРЕДСТАВНИЦТВА ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯНИНА АБО ДЕРЖАВИ В СУДІ

THE CONCEPT AND CONSTITUENT ELEMENTS OF ACTIVITY ORGANIZATION OF THE PROSECUTOR'S REPRESENTING THE CITIZEN OR THE STATE IN THE COURT

Стефанчук М.М.,
кандидат юридичних наук,
докторант
Національної академії прокуратури України

Проаналізовані доктринальні погляди щодо поняття та складових елементів організації діяльності органів прокуратури України з представництва інтересів громадянина або держави в суді. Досліджені суб'єкти та об'єкти організації діяльності. В результаті запропоновано під поняттям «організація діяльності прокуратури з представництва інтересів громадянина або держави в суді» розуміти систему раціональних та результативних методів, прийомів, способів, заходів і дій, із застосуванням яких здійснюється управління діяльністю органів прокуратури з метою ефективного забезпечення реалізації ними функції представництва. Підкреслено, що елементи організації зазначеної діяльності поділяються на загальні (акмеологічні, тектологічні та праксеологічні) та спеціальні, які характерні для організації діяльності прокуратури з реалізації конкретної функції.

Ключові слова: прокуратура, представництво інтересів, управління, елементи організації діяльності.

Проанализированы доктринальные взгляды относительно понятия и составляющих элементов организации деятельности органов прокуратуры Украины по представительству интересов гражданина или государства в суде. Исследованы субъекты и объекты организации деятельности. В результате предложено под понятием «организация деятельности прокуратуры по представительству интересов гражданина или государства в суде» понимать систему рациональных и результативных методов, приёмов, способов, мероприятий и действий, с применением которых осуществляется управление деятельностью органов прокуратуры с целью эффективного обеспечения реализации ими функции представительства. Подчеркнуто, что элементы организации указанной деятельности делятся на общие (акмеологические, тектологические и праксеологические), и специальные, которые характерны для организации деятельности прокуратуры по реализации конкретной функции.

Ключевые слова: прокуратура, представительство интересов, управление, элементы организации деятельности.

Analyzed doctrinal views on the concept and the constituent elements of the activity organization of the prosecutor's representing the citizen or the state in the court. Studied subjects and objects of this activity. As a result, proposed the concept of "activity organization of the prosecution of representing the interests of the citizen or the state in the court" to understand the system of rational and effective methods, techniques, ways, measures and actions, using which the management of prosecutors to effectively ensure implementation of their representation functions. Noted that the elements of this activities are divided into common elements (acmeological, tectological and praxeological) and special elements that are characteristic of the prosecution system of the implementation of each function.

Key words: prosecutor's office, representation, management, elements of activity.

Постановка проблеми. Реформування прокуратури, що триває в Україні, потребує наукових досліджень не лише актуальних питань її діяльності щодо реалізації конституційно визначених функцій, у тому числі функції представництва інтересів громадянина або держави в суді, а також питань організації такої діяльності, визначення та характеристики її складових елементів. Дослідження цих питань в умовах

законодавчих змін набуває особливої значущості, адже від ефективності організації залежить в цілому ефективність діяльності усієї системи органів прокуратури, у тому числі на напрямі представництва інтересів громадянина та держави.

Стан опрацювання. Проблемним питанням, пов'язаним із процесами реформування органів прокуратури, присвячені праці багатьох учених, се-